

Modul Praktični život

Lekcija 1

Uvod u praktični život

Ručni rad s praktičnom svrhom pomaže u stjecanju unutarnje discipline. -

Maria Montessori

Aktivnosti praktičnog života su one u kojima se najviše ističe Montessori princip "Pomozimo im da učine sami".

Uvod u aktivnosti praktičnog života

Djeci često dajemo nešto da rade dok mi obavljamo kućanske poslove, kuhamo i pospremamo. No u Montessori pristupu upravo su ti zadaci – pranje, brisanje, postavljanje stola, kuhanje – *ono što dijete treba i želi raditi*. Maria Montessori ističe da se kroz te aktivnosti oblikuju temeljne funkcije koje omogućuju sve drugo učenje: **voljna pažnja, koordinacija pokreta, sposobnost sekvenciranja i točnost opažanja**.

Kad dijete pere stol, ono ne čisti samo površinu: uči kako započeti i završiti aktivnost, kako držati predmet, kako primijeniti točan pritisak ruke, kako promatrati rezultat svog rada i osjetiti unutarnje zadovoljstvo. Upravo ta iskustva razvijaju **radne navike i neovisnost** – preduvjete za čitanje, pisanje i matematičko razmišljanje.

Praktični život u Montessori školama smatra se **temeljem cjelokupnog kurikulumu**. Montessori opisuje to kao *‘prvi korak prema apstraktnom mišljenju’* jer kroz jednostavne i ponavljajuće radnje dijete internalizira principe reda, odnosa i sekvence. Kroz ovakve aktivnosti uspostavlja se djetetova *volja* – sposobnost da svjesno bira, započinje, održava i dovršava aktivnost, što je srž slobode i samodiscipline u Montessori pristupu.

Naš zadatak kao roditelja je **pripremiti okruženje** u kojem dijete nailazi na što manje prepreka u realizaciji aktivnosti. To znači omogućiti stvarne predmete: male bokale koji se ne prolijevaju, prave čaše koje se mogu razbiti, metlice koje dijete može držati, police koje su u njegovoj visini. Takvo okruženje ne štiti dijete od života, nego ga **uvodi u život**.

Praktični život – temelj Montessori pristupa

Ako je senzoričko iskustvo način otkrivanja svijeta kroz korelaciju između uma i ruke, **praktični život** je način davanja smisla tom svijetu kroz aktivnosti koje imaju svrhu. U Montessori pedagogiji, praktični život zauzima središnje mjesto u ranom djetinjstvu jer dijete, djelujući u stvarnom svijetu, ne uči samo što se radi, nego i *kako se radi*.

Praktični život obuhvaća tri glavna područja:

- **brigu za sebe** – češljanje, pranje ruku, oblačenje, briga o vlastitoj urednosti;
- **brigu za okoliš** – brisanje stola, zalijevanje biljaka, slaganje odjeće, čišćenje prostora;
- **brigu za druge** – male geste pristojnosti, zahvalnosti i pomoći drugima.

U Montessori pedagogiji ove se aktivnosti razvijaju u **okruženju Casa infantile** (15 mjeseci – 3 godine) i nastavljaju u **Casa dei bambini** (3 – 6 godina). Ovdje dijete postupno uči vladati svojim tijelom, razumjeti slijed radnji i stjecati *unutarnji red* – sposobnost da svijet oko sebe doživi kao logičan, skladan i smislen. *Dijete se ne uključuje da bi bilo ‘zabavljeno’, već zato što u radu s odraslima otkriva smisao i pripadnost.*

U ovom modulu naučit ćeš kako Montessori pristup promatra svakodnevne aktivnosti kao prvi i najvažniji oblik učenja.

Kada uvoditi aktivnosti

- **12–18 mjeseci:** dijete se može počesljati, oprati ruke, piti vodu iz čaše, staviti prljavu pelenu u koš, objesiti jaknu na ulazu, vratiti igračke na police, izabrati odjeću između dvije opcije, skinuti čarape, obući i izuti cipele, vratiti tanjur nakon jela.
- **18 mjeseci – 3 godine:** može si pripremiti sok od naranče, rezati meko voće i povrće (banane, jagode, tikvice), pripremiti užinu, postaviti i pospremiti stol, prati zube, zalijevati biljke, ispuhati nos, gotovo se samostalno oblačiti, točiti vodu iz vrča, pomagati u kupnji ili brisati stol.
- **3–6 godina:** može stavljati prljavu odjeću u košaru, oprati rublje, isprazniti perilicu, pomesti, usisati, brisati površine, raspakiravati namirnice, hraniti ljubimca, slagati odjeću, šivati gumb, oguliti povrće, slijediti jednostavan recept ili pomoći pri postavljanju kreveta.
- **6–9 godina:** može pripremiti doručak, slijediti recept, izvesti psa, spakirati kovčeg, promijeniti posteljinu, pospremiti sobu, iznijeti smeće ili pomoći mlađima u oblačenju i pospremanju.
- **9–12 godina:** može otići u trgovinu, kupiti kruh, sastaviti popis za kupovinu, planirati tjedni meni, obavljati male zadatke u kući i odgovorno upravljati svojim obavezama.

Ove smjernice nisu popis vještina koje dijete *mora* znati u određenoj dobi, nego **mapa razvoja samostalnosti**. Svaka dob je samo okvir, jer sposobnosti ovise o prilici, iskustvu i ohrabrenju koje dijete dobiva.

Zašto je to važno

Praktični život nije samo uvod u Montessori rad – on je **prvi izraz djetetove inteligencije kroz djelovanje**. Kroz konkretne pokrete dijete razvija koncentraciju, red, volju i samopouzdanje. Upravo se ovdje stvara most između fizičke i mentalne aktivnosti – dijete misli kroz ruke, a ruke oblikuju um.

U roditeljskom domu, ove aktivnosti često donose i nešto više: priliku odraslima da stvore rutine i mir koji možda nisu imali u vlastitoj obitelji. Prateći dijete, roditelj otkriva novu dimenziju svakodnevice!

Izvor: Internet